

**Concept
Uitvoeringsprogramma
2016-2017**

versie 26 februari 2016

blz. 3	Inleiding
5	Mens & Samenleving
8	Leefomgeving & Milieu
13	Economie
20	Social Innovation

Inleiding

Doel: duurzame groei

Hart van Brabant zet met haar regionale Strategische Meerjarenagenda 2016-2020 (SMA) in op groei van drie kapitalen:

- Mens & Samenleving;
- Leefomgeving & Milieu;
- Economie.

Niet ten koste van elkaar, maar in samenhang met elkaar.
We streven dus duurzame groei na.

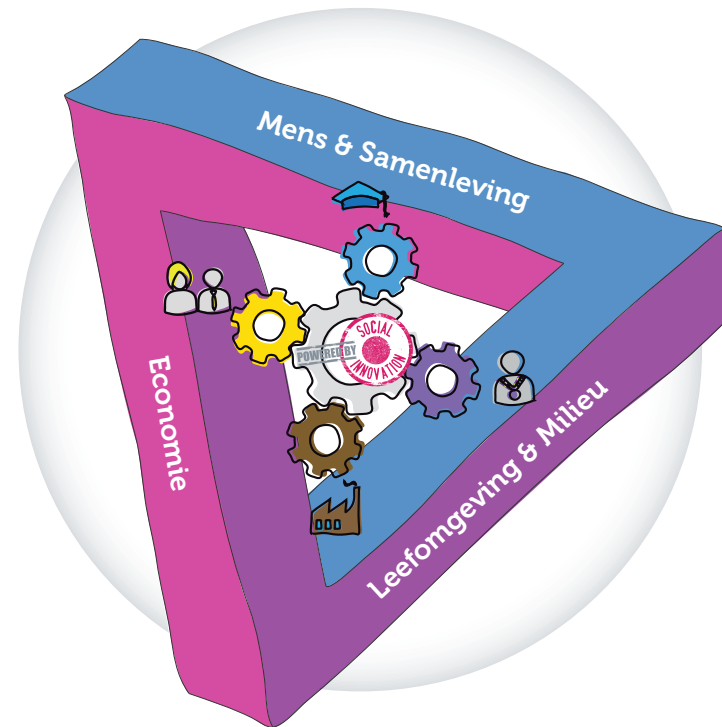
In de SMA is dit als volgt verwoord:

“Onze regio heeft in 2020 groei gerealiseerd in economie, leefomgeving en maatschappij, in balans met elkaar. Daardoor ontstaat een weerbare samenleving met een excellent vestigings- en verblijfsklimaat voor bedrijven, bezoekers, burgers en studenten. Met digitalisering als hefboom, Social Innovation als onderscheidende werkwijze, en de proeftuin als voorkeursvorm voor projecten, realiseren we deze groei sneller en meer dan elders.”

Manier van werken: Social Innovation

De regio werkt op een innovatieve en onderscheidende manier aan de realisatie van de doelstellingen die daarbij horen. We noemen die manier: Social Innovation. Het gaat daarbij in alles wat we doen over de uitkomst (economische én maatschappelijke meerwaarde) en de weg ernaar toe (het proces van samenwerking en co-creatie van partners met uiteenlopende belangen). Nieuwe verbindingen tussen inwoners/eindgebruikers, ondernemers, onderwijs en overheid dragen zo bij aan de (slag)kracht van onze regio.

In een figuur ziet dit er als volgt uit:

Uitvoeringsprogramma's

In dit document zijn uitvoeringsprogramma's (in wording) opgenomen voor de drie kapitalen, evenals het uitvoeringsprogramma Social Innovation. De programma's moeten op onderdelen nog verder worden geconcretiseerd en aangescherpt. Het is de bedoeling dat ze, ook na uiteindelijke vaststelling, gezien worden als 'levend document'. Als de actualiteit daar aanleiding toe geeft moeten er nog zaken kunnen worden toegevoegd. Ook moet het mogelijk zijn om te stoppen met zaken, wanneer blijkt dat dit effectiever of efficiënter is. De programma's zullen, mede om die reden, in een later stadium nog worden vervat in een overzichtelijk digitaal bestand.

Sturing: via publieke samenwerking en multi-helix samenwerking

In de verschillende programma's zijn de activiteiten bijeen gebracht die we met vereende krachten binnen die programmalijnen ontplooiën. De eerste verantwoordelijkheid voor sturing op resultaten in de programma's Mens & Samenleving en Leefomgeving & Milieu ligt bij de samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant. We kunnen deze programma's voor het gemak duiden als de publieke programma's. Vanzelfsprekend zoekt de overheid daarbij samenwerking en afstemming met haar partners uit onderwijs, maatschappij en bedrijfsleven.

De verantwoordelijkheid voor sturing op resultaten in het regionaal economisch ontwikkelingsprogramma is belegd bij de stichting Midpoint Brabant. Midpoint Brabant wordt bestuurd door samenwerkingspartners uit onderwijs, overheid, bedrijfsleven en maatschappij. Het is een zogenaamde 'multi-helix organisatie', waarin de overheid één van aandeelhouders is. Vanuit die rol stuurt ze mee op het programma (al dan niet in de rol van opdrachtgever). Daarnaast neemt ze een deel van 'het huiswerk' voor haar rekening om het programma tot een succes te maken, net zoals de andere partners dat doen. Bij de overheid krijgt dit huiswerk veelal concreet vorm in faciliterend economisch beleid.

Het Social Innovation programma omvat activiteiten die bijdragen aan een innovatieve en onderscheidende manier van werken in alle programma's: die van Regio Hart van Brabant en Midpoint Brabant. Het programma moet er ook toe bijdragen dat de groei die gerealiseerd wordt in de drie kapitalen sneller en groter is, dan wanneer we de ontwikkeling op een andere, minder innovatieve, manier hadden nagestreefd. Het programma heeft elementen die op zichzelf staan, maar vooral ook elementen die verweven zijn met de uitvoeringsprogramma's van de drie kapitalen. Omdat de sturing op een dergelijk programma het beste multi-helix georganiseerd kan zijn, is deze belegd bij Midpoint Brabant.

Van strategie, naar programma, naar projecten

De programmatische manier van werken van in de regio vinden we terug in de gelijksoortige wijze waarop de uitvoeringsprogramma's tot stand komen. De strategie uit de concept-SMA is vertaald naar programmaonderdelen die tezamen een compleet ontwikkelprogramma vormen. Per programmaonderdeel zijn doelstellingen geformuleerd op programmaniveau. Voor het bereiken van de doelstellingen wordt gestuurd op realisatie van projecten. Er is daarbij een onderscheid gemaakt tussen bestaande projecten/ reguliere activiteiten en (nieuwe) projecten. In de in dit document gepresenteerde programma's is er, voor het overzicht, voor gekozen om de programmatische vertaalslag achterwege te laten en zoveel mogelijk te focussen op projecten. In de onderliggende bijlagen is desgewenst een meer uitgebreide beschrijving te vinden.

Integrale opgaven

Tussen de verschillende programmalijnen binnen één kapitaal liggen diverse dwarsverbanden die vragen om afstemming in inhoud en aansturing. De laatste jaren hebben we bij de publieke samenwerking al ondervonden dat de behoefte aan het organiseren van gecombineerde portefeuillehouderoverleggen, naast de sectorale overleggen, steeds meer toeneemt. Dat geldt net zo goed in het fysieke als in het sociale domein (3D).

Ook onze omgeving vraagt dit van ons: of het nu gaat om de een ge(s)laagde aanpak van ruimtelijk beleid en mobiliteit, de veranderende rol van de overheid, de behoefte aan co-creatie, de zoektocht naar het realiseren van synergie met verschillende stakeholders, de wens tot minder ambtelijke en bestuurlijke drukte, of de trend om meer opgavegestuurd te werken met ruimte voor experimenten. Alles duidt op de noodzaak om zaken meer integraal, interdisciplinair en soms zelfs interkapitaal en in wisselende allianties te benaderen.

De regionale samenwerking 2.0 vereist kortom een eigentijdse werkwijze, die past bij de maatschappelijke uitdagingen en opgaven van nu en het besef dat een geslaagde aanpak een goed samenspel vereist tussen verschillende (vak)disciplines en schaalniveaus (dansen tussen de schalen). Het betekent ook bewuste keuzes maken over wat we op regionale schaal met elkaar en met anderen moeten en willen oppakken maar ook wat niet (meer). Overigens past deze zoektocht naar nieuwe verbindingen met economische en maatschappelijke meerwaarde ook goed bij onze regionale werkwijze: social innovation, en bij de oproep van de provincie om te experimenteren met nieuwe vormen van samenwerken.

Het spreekt voor zich dat een dergelijke omslag een nadere verkenning en uitwerking vraagt, in relatie tot het totale perspectief van de ambities uit de SMA, maar ook middels oefening in de praktijk. Immers: al doende leert men.

De overkoepelende opdracht die wij onszelf daarom stellen is de volgende:

- In het verlengde van de SMA en het uitvoeringsprogramma 2016/2017 actualiseren we de sturing op de programma's en projecten, passend bij de regionale samenwerking 2.0.
- Daarbij kijken we o.a. naar de benodigde capaciteit en middelen, rol en inzet van projectleiders, ambtelijk opdrachtgevers en bestuurlijk opdrachtgevers.
- Kiezen we waar nodig en mogelijk voor integrale voorbereiding en besluitvorming.
- Organiseren we een passend volgsysteem dat tevens kan dienen als instrument voor planning, budgetten en voortgangsrapportages.

Mens & Samenleving

Met het uitvoeringsprogramma Mens & Samenleving zetten we in op de volgende doelstelling:

“Onze regio is in 2020 een weerbare samenleving: zorgzaam, inclusief en veilig. Iedereen kan zolang mogelijk zelfstandig wonen, naar vermogen deelnemen aan de maatschappij en het arbeidsproces, en jongeren kunnen veilig opgroeien en ontwikkelen. Dat betekent onder meer dat we optimale jeugdzorg bieden, en dat we een regio nastreven die vrij is van jeugdwerkloosheid. Aan vluchtelingen en statushouders bieden we een effectieve en maatschappelijk verantwoorde opvang en begeleiding. De regio is de Nederlandse gidsregio als het gaat om neurologische aandoeningen. We hebben een koplopersrol op zorg, behandeling en begeleiding. Geëmancipeerde burgers zijn in mindere mate afhankelijk van de overheid, geven samen met stakeholders invulling aan de veranderopgave die in het sociale domein voorligt en hebben regie over de eigen gezondheid en de behandeling van ziekte. De regio is in 2020 aantoonbaar veiliger door een daling in het aantal woninginbraken, overvallen en berovingen op straat (WOS-feiten).”

Het programma omvat een tweetal programmalijnen:

1. sociaal
2. veiligheid

Het zorgprogramma is in deze uitvoeringagenda niet bij Mens & Samenleving, maar bij economie opgenomen. Het zorgprogramma draagt bij aan de realisatie van ambities in de kapitaal Mens & Samenleving, maar sorteert ook veel economisch effect. Voor een succesvol zorgprogramma is triple helix aansturing essentieel. Verankering van het programma bij Midpoint Brabant, ook al is het geen typisch business development programma zoals is opgezet voor de sectoren smart industry, logistiek en leisure, is dan ook een conditio sine qua non. Dat geldt evenzeer

voor de bestuurlijke steun en sturing vanuit de overheid als aandeelhouder in het programma. Deze komt in eerste instantie vanuit de portefeuillehouders zorg.

In de programmalijn sociaal treffen we specifieke opgaven voor Jeugd, Wmo en Arbeidsparticipatie. Naast deze domeinspecifieke opgaven, zien we in toenemende mate nut en noodzaak in het definiëren van domeinoverstijgende opgaven. Voor de komende periode zijn de volgende domeinoverstijgende opgaven gedefinieerd:

1. Jeugdwerkloosheidsvrije zone realiseren
2. Partnerschap: versterken integrale aanpak
3. Opdrachtgeverschap: intensivering samenwerking inkoop
4. Versterken preventie en vroegsignalering

Dat leidt tot het volgende overzicht dat we kunnen geven van het uitvoeringsprogramma in wording:

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Mens & Samenleving – SOCIAAL DOMEIN

Domeinen	Domein specifieke opgaven	Domein overstijgende inzet
<p>Jeugd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid definiëren en meetbaar maken: zoveel mogelijk in aansluiting op bestaande instrumenten komen tot een eenduidige en meetbare definitie van tevredenheid • Resultaatgerichte inkoop van jeugdhulp: kennis opbouwen en samenbrengen rond interventies, duidelijke doelen per sector met resultaatafspraken, bewuste keuzes, inkoop baseren op de waarde van de geboden oplossing • Minder kinderen intramuraal: realiseren van een integrale en vernieuwende aanpak zodat kwalitatief passende zorg kan worden geboden met minder verblijfs capaciteit • Meer afschalen: toewerken naar minder zware jeugdhulp met oog voor het gezin/systeem waarin het kind opgroeit • Minder diagnostisch onderzoek: voorkomen onnodig diagnostisch onderzoek in de Jeugd-GGZ voor diverse vormen van gedragsproblematiek • Integrale crisiszorg: uiterlijk eind 2016 moet voor crisiszorg 18- een integraal team 24/7 beschikbaar en via één telefoonnummer bereikbaar zijn • Gezinsgerichte aanpak: afstemmen van de inkoop van gezinsgerichte aanpak met gemeenten en in aansluiting op lokale wijkteams en jeugdhulp (en nazorg) • Vroegtijdige signalering: ondersteunen van voorschoolse voorzieningen en onderwijs bij het vroegtijdig herkennen en melden van kindermishandeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwerkloosheidsvrije zone realiseren Om inactiviteit en uitval te voorkomen is een gecoördineerde en sluitende aanpak van scholing, werk, inkomen en zorg rondom jongeren noodzakelijk. Vanwege de vindplaatsen, signalering en het vormgeven van een integraal aanbod voor jongeren is een domeinoverstijgende aanpak noodzakelijk. In 2016 wordt ingezet op: <ul style="list-style-type: none"> > verkenning mogelijk aanpak (loopt) > inregelen jongerenloket ism de toegang > communicatiecampagne voor en door jongeren (mede gericht op 'unreachables') > afspraken met stakeholders > aanbod voor niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) ontwikkelen > regionaal aanbod voor jongeren ontsluiten > pilot flexibele instroom onderwijs starten • Partnerschap: versterken integrale aanpak Samenwerken op het juiste schaalniveau aan een sluitende keten is cruciaal om het adagium "1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur" te kunnen realiseren. Om de effectiviteit van de geboden dienstverlening bij een ondersteuningsvraag te vergroten, is versterking van de integrale aanpak nodig. Daarvoor hanteren we de volgende aanpak: <ul style="list-style-type: none"> > Door vanuit casusanalyses 'meest voorkomende' type problemen en regionale stakeholders te identificeren krijgen we meer scherpte en inzicht in <ul style="list-style-type: none"> (a) Gevolgen van schotten (b) Effecten van (eigenstandig) handelen van zorginstellingen, woningbouwcorporaties, justitie, onderwijs en werkinstanties > Vanuit case-analyses organiseren we korte leercycli richting lokale veld en stakeholders, formuleren we een regionale ontwikkelagenda, ontwikkelen we regionale voorkeursaanpakken en vertalen dit naar een convenant 'afstemming dienstverlening' met (boven)regionale stakeholders • Opdrachtgeverschap: intensivering samenwerking inkoop Met de transities in het sociale domein en de verschillende wijzen van inkoop door gemeenten is de regeldruk voor zorgaanbieders toegenomen. Intensivering van de samenwerking op regionale inkoop pakt de regeldruk aan en kan de benodigde transformatie in het sociaal domein stimuleren. Dit doen we via de volgende stappen: <ul style="list-style-type: none"> > Pilot resultaatgerichte inkoop Jeugd (2016) > Evaluatie subregionale inkoop (Wmo, Jeugd, Participatie) > Harmonisatie inkoop Wmo (2017) > Invoeren resultaatgestuurde inkoop Jeugd (2017) > Verkenning verdere harmonisatie Wmo, Jeugd, Participatie (2016) • Versterken preventie en vroeg signalering Versterken lokale basisstructuur om gespecialiseerde ondersteuning te voorkomen, door: <ul style="list-style-type: none"> > 'Goede voorbeelden' bij gemeenten op te halen en actief te verspreiden > Landelijk onderzoek te doen naar goede voorbeelden en deze actief te verspreiden > Ontwikkelen regionale aanpak 'selectieve preventie' gericht op normalisering van signaleerde risico's > Stimuleren gebruik meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
<p>Wet maatschappelijke ondersteuning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen opdrachtgeverschap/aanpak regeldruk: regeldruk beperken door de sturing en bekostiging van opdrachten binnen de gemeenten constructief op elkaar af te stemmen (verkenning) • Partnerschap/ontschotting: door regionale samenwerking in afspraken met zorgverzekeraars en zorgkantoor bevorderen we integrale beleidskeuzes en voorkomen we perverse bekostigingsprikkel • Dementie: realiseren van een sluitende aanpak gericht op het langer zelfstandig thuis wonen en deelnemen aan de samenleving voor dementerenden • Vangnet & doorgeleiding: opsporen, benaderen en actief toeleiden van zorgwekkende zorgmijders naar passende zorg en ondersteuning • Aanpak verwarde personen: realiseren van een sluitende aanpak om verwarde personen op straat in een crisissituatie accuut toe te leiden naar passende zorg en ondersteuning of tijdelijke crisisopvang • Aanpak beschermd wonen: ketengericht realiseren van voldoende capaciteit van beschermde woonvormen, zorg en ondersteuning bij zelfstandig wonen voor inwoners met psychiatrische problematiek • Care Avenue: verbinden en versterken van de samenwerking tussen bedrijven en instellingen rond de care-sector 	
<p>Participatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgeversservicepunt WerkHart: invulling baanafspraken i.s.m. regiogemeenten en UWV; doel 2016: gezamenlijke dienstverlening met 100 grote bedrijven voor alle werkzoekenden en realiseren van 430 baanafspraken • Governance regionaal fonds: in 2016 worden doelstelling en governance uitgewerkt van het regionaal fonds, dat met ESFsubsidiegelden ondersteuning biedt aan uitkeringsgerechtigden om aan werkte komen; vanaf 2017 gaat dit effect sorteren op de regionale arbeidsmarkt • Ondernemersakkoord: faciliteren van het netwerk van ondernemers, die zoeken naar nieuwe oplossingen voor de werkloze beroepsbevolking; doel 2016/2017: 1000 mensen aan het werk, uitbreiding netwerk met 200 ondernemers • Reshoringtool: bedrijven waarvoor het terughalen van activiteiten uit lageloonlanden interessant is worden actief benaderd over mogelijke inzet van de participatiedoelgroep • Masterplan Zorgakkoord: uitwerken Zorgakkoord in een Masterplan dat sturing geeft aan verschillende activiteiten die werkgelegenheid behouden dan wel mobiliteit binnen en tussen de sectoren verbetert • Sectorplan Midden-Brabant (mobiliteit): mbv rijkssubsidie wordt ism het Leerwerkloket een mobiliteitscentrum opgezet dat bedrijven en werkzoekenden met mobiliteitsvragen ondersteunt • Sectorplan sociale werkvoorziening: onderzoek van de SW-bedrijven Baanbrekers en Diamantgroep, ism de regiogemeenten, naar de ontwikkeling van een gezamenlijke infrastructuur, tbv een efficiënte aanpak van toekomstige uitdagingen (Participatie, arbeidsmatige dagbesteding) 	

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) Projecten
<p>Ondermijnende criminaliteit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Districtelijke Driehoek: De Districtelijke Driehoek is het overleg waarin de burgemeesters van Hart van Brabant samen met de politie en het Openbaar Ministerie afspraken maken over veiligheid en de aanpak van criminaliteit. De basis hiervoor wordt gevormd door het Regionaal Beleidsplan van de politie Zeeland-West-Brabant enerzijds en de lokale beleidskaders op het gebied van integrale veiligheid anderzijds. Op dit districtelijke niveau worden alle ambities verder uitgewerkt om te komen tot een districtelijke aanpak. • Crisisbeheersing: In samenwerking met de Veiligheidsregio worden voorbereidingen getroffen om te komen tot een goed geoutilleerde gezamenlijke crisisbeheersingsorganisatie Hart van Brabant. • Zorg & Veiligheidshuis: In relatie tot frontlijntaken Jeugdhulp en WMO: voortzetting overleg in het Zorg & Veiligheidshuis met twintig maatschappelijke instanties, gericht op jeugd, veelplegers, slachtoffers en plegers van huiselijk geweld en personen met een meervoudige en complexe problematiek. Verder wordt gewerkt aan het verbeteren en borgen van de afstemming en samenwerking. 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling RIEC: de consequenties voor ons district in beeld brengen van de doorontwikkeling van het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) en de afbouw van de Taskforce Brabant-Zeeland qua sturing op het programma ondermijning en de positie van de lokale besturen daarin • Informatiepositie: onderzoeken op welke wijze de regionale, de lokale en de districtelijke agenda beter op elkaar aan kunnen sluiten, vanuit de optiek van de informatiepositie (1-overheid) wordt ingezet op: <ul style="list-style-type: none"> > verbetering van het huidige ondermijningsbeeld naar een integrale dynamische netwerkanalyse > intensivering van het districtelijk informatieplein > investering in deskundigheidsbevordering • Aanpak hennepsteelt: onderzoek naar technologische verfijning om beter hennepkwekerijen te detecteren (i.s.m. Enaxis)
<p>WOS-feiten</p>		<ul style="list-style-type: none"> • BuurTent: opzetten en inzetten tweede BuurTent team ter bevordering van preventie in woonwijken • Whats App groepen: bredere uitrol van Whats App groepen ter bevordering van preventie in woonwijken • Van mij: project “Van mij” om straatroof terug te dringen
<p>Fysieke veiligheid</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Verwarde personen/bevolkingszorg: uitwerking vergroting samenwerking - om elkaar te versterken - op het gebied van verwarde personen en bevolkingszorg • DITSS: voortzetting samenwerking met kennisinstellingen en bedrijven uit Zuidoost-Brabant en Midden-Brabant in DITTS (Dutch Institute for Technology, Safety & Security), ter verkrijging van nieuwe toepasbare ideeën en ontwikkelingen

Leefomgeving & Milieu

Voor de gewenste ontwikkeling van onze leefomgeving en het milieu hebben we in de SMA de volgende ambitie geformuleerd:

“Hart van Brabant is een toekomstbestendige regio. Een regio waar mensen graag willen wonen, werken en verblijven. Om concurrerend te zijn heeft de regio een ‘triple-helix’ gestuurd economisch stimuleringsprogramma (belegd bij Midpoint Brabant) en zet ze, in samenhang hiermee, erop in dat ze aantrekkelijk, bereikbaar en duurzaam is. De aantrekkelijkheid van de regio zien we in de juiste kwaliteit en kwantiteit van werklocaties, woonmilieus en een kwalitatief hoogwaardig landschap. Via de realisatie van hoogwaardige infrastructuur en het beter benutten ervan zijn zowel de externe bereikbaarheid (in het stedelijk netwerk in Nederland en Europa) als de interne bereikbaarheid van de regio optimaal. Het duurzame karakter van de regio versterken we door in te zetten op energieminimalisatie en een transitie van lineaire naar circulaire economie.”

Om deze ambitie te realiseren zetten we als samenwerkende gemeenten in op de volgende programmalijnen:

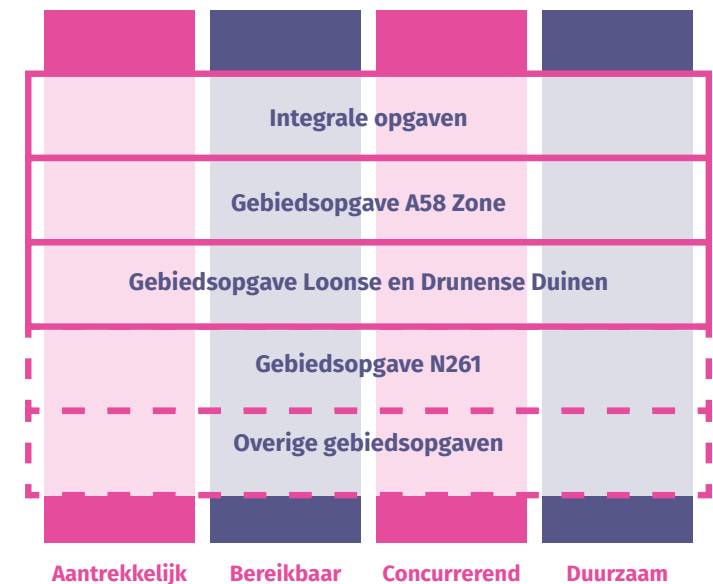
1. Aantrekkelijk
2. Bereikbaar
3. Concurrerend
4. Duurzaam

Alle activiteiten die betrekking hebben op ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, economisch beleid en milieu en afval, komen terug in deze programmalijnen, voor zover ze op regionale schaal spelen.

Ook in het fysieke domein kiest men waar nodig en mogelijk voor integrale voorbereiding en besluitvorming. Men verkent het effect van het werken met integrale opgaven. Deze integrale opgaven

kunnen de vorm hebben van gebiedsopgaven. Het effect van het werken hiermee wordt verkend door er in eerste instantie twee uit te werken, te weten gebied Loonse en Drunense Duinen (Nationaal Park en de schil eromheen) en de A58 Zone. Ook kan worden bezien of het gebied rondom de N261 als gebiedsopgave kan worden uitgewerkt. Het verloop daarvan evalueren we eind 2017.

Dat leidt tot het volgende overzicht dat we kunnen geven van het uitvoeringsprogramma in wording:

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Leefomgeving & Milieu – **AANTREKKELIJK**

Programmaonderdelen		Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Werklocaties	Bedrijventerreinen	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken bedrijventerreinen: uitwerken in convenant, speerpunt: verdeling grootschalige logistieke terreinen bovenregionaal • Instrumentarium ruimtelijk domein: gebruiken in aansluiting op economische speerpuntsectoren en tbv campusontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg veilige logistieke terreinen: beveiliging transport- en distributieactiviteiten, veilig parkeren vrachtwagens • Bevordering fietsverkeer bij bedrijven: werkgeversbenadering en bevordering aanleg fietsparkeervoorzieningen • Bevordering OV-bereikbaarheid regionale bedrijventerreinen
	Kantoren	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken kantoren: inventariseren leegstand, uitwerken probleemlocaties, monitoren locaties en geheel kantorenbestand 	
	Detailhandel	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken detailhandel: herijken 	
	Verblijfsaccommodaties		<ul style="list-style-type: none"> • Leisurekansenkaart en gebiedsgerichte uitwerking: uitwerken en bespreken provincie • Verblijfsaccommodaties: inzet op kwaliteitsslag (aansluiten ondernemingen op profiel regio) • Fysieke uitstraling van de regio als leisureregio: ontwikkelen business case met maatregelen op belangrijke knooppunten • Uitvoeringsprogramma Routebureau Brabant: vervangen centrumverbindingen en alle routepanelen fietsroutenetwerk • Medegebruik havens door recreatievaart: bevorderen recreatievaart door bijv. het aantrekkelijk maken van havens • Recreatieve fietsroutes (zoals Bels Lijntje): verkenning mogelijkheden tot financiering en aanleg
Wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Ladder duurzame verstedelijking: implementatie • Nieuwe Woningwet: uitwerken/monitoren afspraken • Kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwafspraken: creëren woonmilieus die nog ondervertegenwoordigd zijn • Regionaal uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid: verbeteren leefbaarheid door uitvoering Brabants VerkeersVeiligheidsPlan en door versterken uitvoering verkeersveiligheidsprojecten door lokale partijen 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsagenda Regionaal Woonkader: uitwerking in (sub)regionaal verband • Huisvesting arbeidsmigranten: verkennen regionale afspraken • Huisvesting vluchtelingen: verkennen wenselijkheid regionale samenwerking 	
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Vitaal Leisure Landschap: herijken afspraken, voorbereiden nieuwe samenwerkingsovereenkomst • Uitvoering werkafspraken kwaliteitsverbetering landschap: doorvertaling, afstemming, toepassing, uitwisseling ervaringen, monitoring projecten in 2016, heroverweging regionaal groenfonds 2016, nieuwe evaluatie in 2018 • Groen Blauw Stimuleringskader: uitvoering gebiedscontracten (agrarisch en particulier natuur- en landschapsbeheer) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vitaal Leisure Landschap: voortzetten/uitbouwen activiteiten en verstevigen samenwerking/positionering irt Groene Woud • Haalbaarheidsonderzoek realisering regionale natuur-/landschapsprojecten: EHS Hultens Leij, EHS Dongen, EHS/EHV huis Terheiden/Duinen, Natte Natuurparel slagenlandschap, Vorstelijk Landschap Koningshoeven, Landschappen van Allure • NP Loonse en Drunense Duinen: verstevigen positionering in het gebied van HetGroene Woud • Stadsregionale parken: verkenning Koningshoeven/Moerenburg, Stadsbos 013 • Vrijkomende Agrarische Bebouwing: verkenning mogelijkheden tot transformatie 	
Erfgoed		<ul style="list-style-type: none"> • Cultureel, religieus en industrieel erfgoed: verkenning wenselijkheid regionale afspraken herbestemming 	
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • RRO: voorbereiding via Hart van Brabant van de inbreng in het Regionaal Ruimtelijk Overleg met de provincie 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe provinciale Omgevingsvisie: we organiseren een regio brede inbreng op deze visie • Digitale infrastructuur: stimuleren glasvezelnetwerk/coöperatie voor burgers (bijv via Breedband Infrastructuurfonds) 	

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Leefomgeving & Milieu – **BEREIKBAAR**

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Externe Bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid Zuid-Nederland: uitwerking bid book bereikbaarheid Zuid-Nederland • Ontwikkelagenda Spoor HOV en knooppunten: opstellen uitvoeringsprogramma • MIRT Goederenonderzoek Zuid op de corridor Rotterdam-Brabant/Limburg-Duitsland: <ul style="list-style-type: none"> > het in beeld brengen van de kansen en belemmeringen mbt het optimaliseren van de logistieke keten in de multimodale goederen-corridor, opdat de bereikbaarheid en de concurrentiekracht van Nederland wordt versterkt > stimuleren optimaal en flexibel gebruik bestaand infrastructuurnetwerk (weg, rail, water en buisleiding) 	<ul style="list-style-type: none"> • Opwaardering A58: opstellen regionaal Masterplan, InnovA58 (Tilburg-Eindhoven naar 2x3 rijstroken en innovatie) en innovatiestroken op traject Tilburg-Breda • Opwaardering A59/knooppunt Hooipolder: starten lobbytraject, opstellen economische Effect Rapportage onderliggend wegennet traject Waalwijk-Hooipolder/Geertruidenberg • LZV's (lange en zware vrachtwagens): inventarisatie vrachtwagenroutes en geschiktheid bedrijvenverzamelwegen • Opwaardering Wilhelminakanaal: doorgang klasse IV schepen tot haven Loven • Opwaardering haven Waalwijk: insteekhaven klasse V schepen, verbeteren natte aansluiting haven Waalwijk • Multi-modale knooppunten: optimalisatie verknoping vervoer met ruimtelijke ontwikkelingslocaties (obv 'plaatswaarde') • Railport Brabant en Railterminal Loven: doorontwikkeling • Stationslocaties regio: versterken/opwaarderen knooppuntontwikkeling (4e perron Tilburg CS; koppelfunctie trein-bus) • Spoorcapaciteit Breda-Tilburg: uitbreiden tbv personenvervoer door afleiden goederenvervoer naar Betuwelijn • Programma Hoogfrequent Spoorvervoer: verhogen aantal sprinters en intercity's • Trein station Berkel –Enschot: verkenning realisatie • Eindhoven Airport en HSL-Breda: verbeteren landzijdige aansluiting, businesscase aansluiting HSL Breda-Efteling
Interne bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaal Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer: jaarlijks opstellen via GGA-structuur, tbv verdeling provinciale subsidie • Sturen op uitvoering regionaal beleid: Beleidsagenda Verkeer & Vervoer, OV-beleidsplan, Fietsbeleidsplan, Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid, Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid & Leisure 	<ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie schakels autowegennet: N629-Dongen-A27/Oosterhout, N282 Rijen-Tilburg, bereikbaarheid bedrijventerreinen'Haven'Waalwijk-A59 (onderdeel GOL) • Verbeteren bereikbaarheid Efteling: vanaf N261, inclusief onderzoek zuidelijke ontsluiting • Bereikbaarheid natuurgebieden in de regio: natuurpoorten en parkeervoorzieningen rond Loonse en Drunense Duinen • Bereikbaarheidsparagraaf in bidbook Leisure: gericht op potentiële investeerders, gekoppeld aan Kansenskaart Leisure • Voor- en natransport openbaar vervoer bij vervoerknooppunten en OV-haltes: verbeteren (voorzieningen) • Regionaal OV-beleidsplan: innovatieve vervoersoplossingen in kaart brengen bij ontbreken openbaar vervoer • OV knooppunt Spoorzone Tilburg (regioknoop): realiseren • Regionaal Fietsbeleidsplan: uitwerking plan met speciale aandacht voor realisatie snel fietsroutes tussen de steden in • Snelfietsroutes: uitvoeren Tilburg-Waalwijk (Leisure Bike Lane), verkenning Waalwijk-Den Bosch, verkenning Tilburg-Breda • Spoor en spoorse doorsnijdingen: beperken overlast, inclusief ruimtelijke inpassing • Sluipverkeer door de stad- en dorpskernen en buitengebied: beperken • Regiecentrale regiotaxi: voorbereiden en aanbesteden • Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid: uitwerken, incl aanleg veilige fietsverbindingen en 'Duurzaam Veilig' maatregelen in wijken en buitengebied
Beter Benutten		<ul style="list-style-type: none"> • Big Data en verkeersmanagement, ITS (Intelligente Transportsystemen): verzamelen, respectievelijk structureel inzetten • Living Labs Smart Mobility: aanjagen slimme mobiliteitstoepassingen mbv proeftuinen (via Huis van de Logistiek), smart connectivity, groene golf voor vrachtwagens etc • Living Lab snelfietsroute Waalwijk-Tilburg: inrichten • Groene mobiliteit: stimuleren gebruik van fiets, openbaar vervoer en elektrische auto's, o.a. via pilotprojecten • Regionaal verkeerskundig team: oprichten, tbv afstemmen werkzaamheden, evenementen, Dynamisch Verkeers Management, regelscenario's
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Relevante overlegstructuren: participeren en zorgdragen voor een integrale voorbereiding van onze input, passend bij onze regionale ambities voor bereikbaarheid: BO-MIRT (internationaal), BrabantStad Bereikbaar (bovenregionaal), GGA (regionaal), Platform Verkeersveiligheid (provinciaal) 	

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Leefomgeving & Milieu – **CONCURREREND**

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Sturing op Midpoint Brabant programma	<ul style="list-style-type: none"> • Midpoint Brabant: om de gewenste economische ontwikkeling te stimuleren houdt de overheid de multi-helix organisatie Midpoint Brabant (mee) in stand, dat doet ze middels: <ul style="list-style-type: none"> > bestuurlijke sturing op programmaniveau door deelname in de stuurgroepen van Midpoint Brabant > bestuurlijke sturing op strategisch niveau door deelname in het algemeen bestuur van Midpoint Brabant > kwantitatieve investering: financiering van de basisorganisatie via een inwonersbijdrage 	
Faciliteren Midpoint Brabant programma	Algemeen	Faciliteren business development programma's van Midpoint Brabant, middels: <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktontwikkeling: ondersteuning regionaal arbeidsmarktprogramma en samenwerking ihkv de Participatiewet • Vergroening economie (MOED): overheidsparticipatie in Green Deals • Acquisitie: Inzet lokale capaciteit op acquisitie voor logistiek, smart industry, leisure • Financiering: ondersteunen Servicepunt Externe Financiering en onderbrengen REAP-uitvoering bij Midpoint Brabant • Innovatie: steun voor Social Innovation programma, opdrachtgever of launching customer zijn voor proeftuinprojecten
	Smart Industry	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciaal Maintenance en Serviceprogramma: bestuurlijke steun bij het mee opzetten van het programma • Delta Region en Brainport Network: (bestuurlijke) participatie, gericht op programmaontwikkeling voor Smart Industry • Vervolgonderzoek Maintenance Valley: uitvoeren samen met West-Brabant • Mirt Goederenonderzoek Zuid: economische onderbouwing voor deelonderzoek 'Optimaliseren logistieke knooppunten'
	Logistiek	<ul style="list-style-type: none"> • Logistieke Agenda Brabant: participeren (bestuurlijk) met als doel tot een Brabantse agenda te komen • Netwerkontwikkeling met bedrijfsleven: doel business development, bijv. Brabant Intermodal en Havens Midden-Brabant • Delta Region en Brainport Network: (bestuurlijke) participatie, gericht op programmaontwikkeling voor Logistiek • Slimme mobiliteitstoepassingen: aanjagen met behulp van proeftuinen
	Leisure	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met Orange County (Orlando), Florida: bestuurlijke steun • Leisureloket: voortzetten en uitbouwen rol in het afstemmen van het aanbod aan verblijfsaccommodaties • Leisure uitstraling: ontwikkelen business case met maatregelen op belangrijke knooppunten (bijv. dreampoorten) • Slow Leisure: nieuwe verbindingen tussen ondernemers, profileren als leisure regio door het regionale aanbod te ontsluiten • Natuurpoorten / Leisurepoorten: creëren • (Meerdaagse) recreatieve gethematiseerde fietsroutes: ontwikkelen

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Leefomgeving & Milieu – DUURZAAM

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Afval	<p>In het kader van de Wet Milieubeheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GFT-afval verwerking: gezamenlijke contractering (en contractonderhoud), resulterend in een significante kostenbesparing en in duurzame verwerking, via vergisting en compostering, tot biogas • Restafval verwerking: gezamenlijke contractering (en contractonderhoud), resulterend in een significante kostenbesparing en in duurzame verwerking tot (groene) stroom of via recycling terugbrengen in kringloop 	<ul style="list-style-type: none"> • VANG (Van Afval Naar Grondstof): onderzoeken hoe we de ambities van het Rijksprogramma VANG kunnen realiseren, waarbij de vertaling naar Hart van Brabant inhoudt dat we van het huidige gemiddelde van 250 kg restafval per inwoner per jaar teruggaan naar gemiddeld 100 kg
Water	<p>In het kader van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimaat adaptief omgaan met hemelwater: inzet op een gelijk, of vergelijkbaar beleid en strategie mbt de omgang met hemelwater in een veranderd klimaat, binnen de kaders van beheerbaar, duurzaam, robuust en ingepast in de omgeving • Beheer en Onderhoud waterketen: drie gezamenlijke aanbestedingen gepland • Meten en monitoren: opstellen gedetailleerd meetplan, onderzoek gezamenlijke aanbesteding: aanschaf en installatie meetapparatuur, dataverwerking en ontsluiten informatie • Oppervlaktewaterkwaliteit/KRW: beekherstel door waterschappen om in 2027 te voldoen aan de normen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), beperken vuiluitworp op de beken door gemeenten • Grondwaterbeheer: ondersteuning (van gemeenten die dit nog niet hebben), bij opstellen meetplan voor kwantiteit grondwater en organiseren operationeel beheer van bijbehorende meetnet • Communicatie: opstellen strategisch plan voor het gezamenlijk, gelijktijdig en eensluidend communiceren over watergerelateerde onderwerpen met burgers en bedrijven, door gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimaatadaptatie: obv plan van aanpak: verkenning onderwerp klimaatadaptatie, waarbij de lokale klimaatopgave in beeld gebracht wordt en bezien wordt wat lokaal moet en kan en wat beter is om regionaal op te pakken • Stip aan de horizon: voorbereiding op ontwikkelingen, zoals de invoering van de Omgevingswet in 2018 • Hoge zandgronden: verkennen of het interessant is om, in het kader van de klimaataanpak, verdroging te onderzoeken en daarmee cofinanciering voor klimaatonderzoek te krijgen van het Rijk
Provinciaal Milieu & Waterplan	<ul style="list-style-type: none"> • Dynamische Uitvoeringsagenda: samen met andere partners die dat op uitnodiging van de provincie doen, meewerken aan de totstandkoming van het bij het PMWP horende uitvoeringsprogramma: de Dynamische Uitvoeringsagenda. Daarbij aandacht voor inbreng van regionale opgaven, aanhakend op subsidiestromen en integrale opgaven. 	
Energie		<ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming particuliere woningvoorraad: uitvoering geven aan een uitvoeringsprogramma (behorend bij green deal 'Energie neutrale woningvoorraad Hart van Brabant'), resulterend in: <ul style="list-style-type: none"> > de energetische verbetering van 3000 particuliere woningen > 200 woningen (van die 3000) in één keer naar Nul op de Meter > ontwikkeling bedrijfsmodel om transitie naar NOM-woningen na 2017 op gang te houden en tempo op te voeren • Verduurzaming bedrijventerreinen: participeren in green deals die via MOED worden gesloten • Duurzame energieopwekking en besparing: stimuleren grootschalige lokale duurzame energieopwekking en grootschalige energiebesparing, door: te participeren in green deals om maatschappelijk vastgoed met zonnepanelen te verduurzamen, met beleid de ontwikkeling (o.a. door MOED) van concepten als Windpark Spinder te faciliteren, diverse energieknopen in de regio met elkaar te verbinden en intensiever samen te werken • Burgerinitiatieven/Energiecoöperaties: middels verstreken van (juridisch) advies en informatie actief de keten omdraaiing stimuleren en daardoor het ontstaan van nieuwe businessmodellen bevorderen • Regionale energiestrategie: voorsorteren als één van de vijf pilotregio's voor uitvoer van het samenwerkingsprogramma 'Regionale Energiestrategie', resulterend in ruimtelijke energietransitie van de regio naar een uiteindelijk volledig duurzame energievoorziening. Als we niet de pilotstatus krijgen, dan ontwikkelen we, adhv het landelijk te ontwikkelen model, een regionale strategie

Economie

De centrale ambitie voor de ontwikkeling van onze economie hebben we als volgt gedefinieerd:

“In 2020 is Hart van Brabant economisch vitaal en (internationaal) concurrerend. We verzilveren economische kansen en hebben daarbij oog voor de transitie naar het vergroenen van de economie en het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt ‘voor de werkenden’. Onze regio heeft een koppositie (in toegevoegde waarde, omzet, aantallen werkzame personen en imago) in de sectoren smart industry (inclusief luchtvaart & onderhoud), logistiek en leisure. Onderwijsinstellingen hebben tenminste in alle genoemde economische speerpuntsectoren en in de zorgsector opleidingen in onze regio die toeleiden naar de arbeidsmarkt. Bedrijven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en overheid werken daarvoor samen in Midpoint Brabant. In 2020 heeft dat programma, door de investering van alle stakeholders, een omvang die minimaal het vijfvoudige is van de door de overheid erin geïnvesteerde bijdrage per inwoner.”

Het programma, dat voor de uitvoering is belegd bij Midpoint Brabant, is sectoraal georiënteerd en richt zich op de volgende prioriteiten:

1. Logistiek
2. Smart Industry
3. Leisure
4. Zorg

Zoals reeds bij het programma Mens & Samenleving benoemd, is sturing op het zorgprogramma door de multi-helix partners essentieel. Het programma is om die reden ondergebracht bij Midpoint Brabant, ook al is het geen typisch business development programma zoals is opgezet voor de sectoren smart industry, logistiek en leisure.

‘Horizontaal’, door de sectorprogramma’s heen, staan de volgende twee integrale thema’s centraal:

1. Arbeidsmarkt;
2. Vergroening economie(energie).

Hiervoor zijn, samenhangend met de vier sectorale programma’s, de programma’s Arbeidsmarkt en MOED opgesteld.

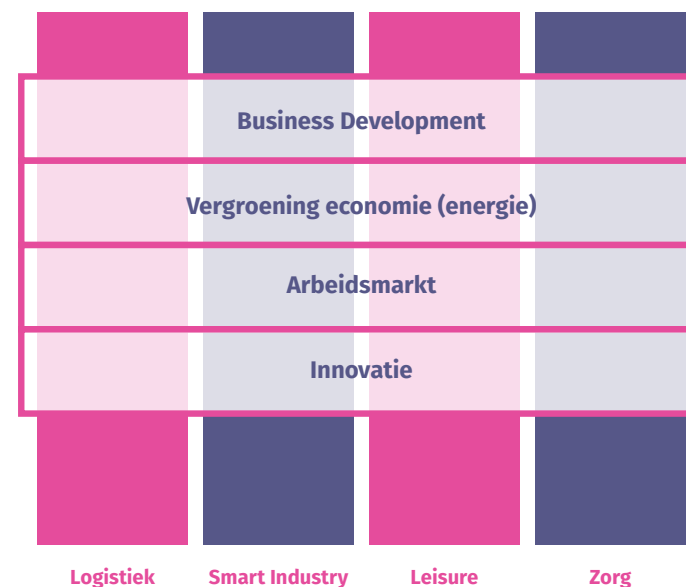
Het geheel aan ontwikkelingen wordt versneld door een business development programma dat de organisatie van faciliteiten op verschillende onderwerpen omvat:

- Clustervorming,
- Acquisitie
- Financiering
- Communicatie

We zouden dit geheel aan faciliteiten, dat het succes van de sectorale programma’s moet versnellen en vergroten, een derde integrale programmalijn kunnen noemen.

De vierde en laatste integrale programmalijn bij Midpoint Brabant is Innovatie. We realiseren ons daarbij dat een succesvol ecosysteem, een belangrijke randvoorwaarde is voor langdurige samenwerking en de ontwikkeling van regionaal economische programma’s met massa. Dit uit zich met name in proeftuinomgevingen.

In een figuur ziet het programma er als volgt uit:

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant - LOGISTIEK

Programmaonderdelen		Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Clustervorming	Netwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Huis van de Logistiek: BEP exploitatie (=break-even point) • Logistieke Agenda Brabant: participeren met als doel tot een Brabantse agenda te komen 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven carrousel: groei van 35 naar 100 bedrijven die actief participeren in onze projecten • Regiovoorzittersoverleg: participeren samen met West, Zuidoost- en Noordoost-Brabant, doel: kennisuitwisseling, initiatieven overnemen, (bijv Planners Cafe of Huizen van de Logistiek), lobby richting Brabantse logistieke agenda
	Fysiek	<ul style="list-style-type: none"> • Haven Waalwijk: strategische advisering programmamanager bij traject naar realisatie • Opwaardering A58, Hooipolder: bestuurlijke steun voor lobby vanuit Logistiek Midden-Brabant (LMB) en AB Midpoint Brabant • (Door)ontwikkelen spoordiensten: bestuurlijke steun voor lobby vanuit LMB en AB Midpoint Brabant richting initiatieven als spitsmijden, spoorontwikkeling Rotterdam – Brabant, BO Mirt Zuid corridor. • (Door)ontwikkelen 'orgware' (software en samenwerking): sturing programmamanager op projecten als New Ways 	
Acquisitie			
Arbeidsmarkt	(Zij-)instroom Behoud Duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda Logistiek: instroom +80, zij-instroom +200, behoud +200, training 50 toptalenten 	
	Onderwijsaanbod afstemmen op vraag van bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> • Logistieke Academie Midden-Brabant: ROC en bedrijfsleven realiseren aanbod in Huis van de Logistiek (regulier en maatwerk) • Academie voor de logistieke Keten: NHTV, Fontys, EVO en TLN realiseren Brabant breed HBO/WO aanbod 	
	Terugdringen jeugdwerkloosheid		<ul style="list-style-type: none"> • Tussenstation Logistiek: opzetten samen met bedrijfsleven, UWV en 'Werk Hart', doel: 100 leerwerkplaatsen realiseren
	Internationalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Expat Center Holland South: actief inzetten voor begeleiding Moe-landers 	
Vergroening economie	Duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> • Zonnedaken op commercieel vastgoed o.a. ism BZW en logistieke vastgoedontwikkelaars: zonnepanelen bij 10-20 ondernemingen, in totaal 66.324 m2, resulterend in een besparing van 3.207 huishoudensequivalenten 	
Financiering	Bedrijfsfinanciering		<ul style="list-style-type: none"> • Pitch Logistics: investeringsfonds van minimaal 1 miljoen en tenminste 2 businesscases gefinancierd
	Projectfinanciering	<ul style="list-style-type: none"> • Haven Waalwijk: advisering inzake financiering rijk en provincie • Truckparking: indien aan de orde, verkenning financieringsmodellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Financieringsadvies bij doorontwikkelen en implementeren arbeidsmarktinstrumenten en de projecten Serious Logistics Gaming en New Ways
Innovatie (proeftuinen)			<ul style="list-style-type: none"> • Serious Logistics Gaming: realiseren dashboard voor 'warehouse omgeving, uitmondend in duurzaam business model dat wordt uitgerold door Rewin, Midpoint Brabant, NHTV in Midden- en West- Brabant, bij voorkeur resulterend in een start-up • New Ways: samenwerking tussen verladers om spoordiensten door te ontwikkelen (meer shuttles/ diensten richting Europees achterland), mede gefinancierd met een Europese aanvraag door o.a. BOM, Midpoint Brabant, Rewin, NHTV
Communicatie			<ul style="list-style-type: none"> • Campagne t.b.v. logistieke hotspot nr. 1: realisatie website en social media, flyer, bidbook, organisatie evenementen (NDDcongres, congres synchromodaliteit, Dag van de Logistiek in Waalwijk en Tilburg)

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant – SMART INDUSTRY

Programmaonderdelen		Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Clustervorming	Netwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Campione: via Delta Region/ WCM participeren en uitrollen 	<ul style="list-style-type: none"> • Provinciaal Maintenance en Serviceprogramma: mee opzetten en in participeren • Vanguard Initiative (EU programma met ambities op innovatie en industriebeleid): via Brainport Network participeren
	Fysiek	<ul style="list-style-type: none"> • Gate2/ Aeroparc: doorontwikkeling via business development: <ul style="list-style-type: none"> > Luchtmacht simulatiecentrum: opening > Merlin trainingscentrum voor Boeing 737: opening > EUTA opleidingscentrum: start trainingen voor drone operators door NLR > Lobby civiel medegebruik vliegbasis Gilze-Rijen: bestuurlijke steun vanuit AB Midpoint Brabant • TiU Campus: opening 3D-Printlab 	<ul style="list-style-type: none"> • Metal Valley: kennisvoucher programma regionaal maken en verbreden, campusontwikkeling stimuleren middels ondersteuning business development
Acquisitie		<ul style="list-style-type: none"> • Vier acquisities: van investeerders/bedrijven of projecten 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale value proposition Smart Industry: ontwikkeling • Soft landing program Aerospace & Maintenance: ontwikkeling ervan, gekoppeld aan relatie met Changzhou en Florida
Arbeidsmarkt	(Zij-)instroom Behoud Duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en mobiliteit		<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda Smart Industry: opstellen en daarna uitvoer ervan (meetbare doelstellingen volgen).
	Onderwijsaanbod afstemmen op vraag van bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> • Rotary Wing Training Center: verbinding realiseren met reguliere onderwijsinfrastructuur • Internationale Minor luchtvaart Avans en ROC Tilburg: starten in 2016 en uitbouwen naar major • Prognostic Monitoring Luchtvaart: curriculum ontwikkeling voor regulier onderwijs met Avans en ROC Tilburg • Opleiding UAV operators: start in 2016 met 50 cursisten • PPS luchtvaartonderwijs: onderwijs en bedrijven realiseren onderwijsprogramma voor drie thema's: NDO, Composieten, Basic Skills om daarna in regionaal onderwijs te integreren 	<ul style="list-style-type: none"> • Composieten Expertise Centrum: nieuwe lijnmopleidingen opzetten met ROC Tilburg, Avans en bedrijven • Onderwijs module APU startmotoren: opzetten met Standard Aero, Avans, ROC • In samenhang met 3D-printlab: onderwijs en trainingen 3DPrinten opzetten • In samenhang met Campione: opleidingen maintenance/ machineparkonderhoud opzetten • Associate Degree opleidingen: start van de opleiding AD Mechatronica door Avans+ in 2016 en ontwikkeling AD ICT met hoger onderwijsinstellingen en bedrijfsleven
	Terugdringen jeugdwerkloosheid		<ul style="list-style-type: none"> • 'Tussenstation Techniek': opzetten met bedrijfsleven, UWV en 'Werk Hart, voor metaal, bouw, installatie- en elektrotechniek en schilders, doel: 100 leerwerkplaatsen realiseren bovenop reguliere instroom
	Internationalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Expat Center Holland South: actief inzetten voor kenniswerkers in de industrie 	
Vergroening economie	Duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> • Zonnepanelen op Aeroparc: 8.000 m2, inwerking gesteld vanaf begin 2016, resulterend in besparing van 285 huishoudensequivalenten 	
Financiering	Bedrijfsfinanciering		<ul style="list-style-type: none"> • Spin-off bedrijven uit Campione: gefinancierd proberen te krijgen via de organisatie van tenminste twee pitches • Smart Industry Investerings Fonds: onderzoek nut en noodzaak
	Projectfinanciering	<ul style="list-style-type: none"> • Gate 2 BV, Gate 2 Vastgoed BV, 3D Printlab BV: advisering inzake financiering Europa, Rijk en provincie 	
Innovatie (proeftuinen)			<ul style="list-style-type: none"> • Campione: opstart fieldlab, faciliteren vastgoed en business development in 2016 • Proeftuin simulatietechniek (Sim Synergy): uitbouw met nieuwe simulator civiel en defensieactiviteiten
Communicatie			<ul style="list-style-type: none"> • Smart Industry Event 2017: vindt plaats in Midden-Brabant

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant – LEISURE

Programmaonderdelen		Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Clustervorming	Netwerk	<ul style="list-style-type: none"> • House of Leisure (HoL): door ontwikkelen programma en naar een BEP exploitatie (= break-even point) • SLEM (Shoe Leather Education Museum) Waalwijk: door ontwikkelen internationaal innovatie-, kennisvalorisatie-, en onderwijsprogramma • Samenwerking Orange County (Orlando, Florida): vernieuwen overeenkomst en o.a. vertalen naar 'Soft Landing Program' (=landingsprogramma voor nieuwe investeerders) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven carroussel: uitbouw van het aantal bedrijven (+60) • Connect Brabant: koppelen aan het leisure programma
	Fysiek	<ul style="list-style-type: none"> • Verblijfsvoorzieningen: significante uitbreidingen op/rondom de leisure hotspots in de regio: Efteling, Beekse-Bergen, Pukkemuk, (tevens de eerste drie cases in het Leisure Investerings Fonds) 	
Acquisitie		<ul style="list-style-type: none"> • House of Leisure: door nieuwe vestigingen is HOL vol, tevens zijn er meer betalende partnerships 	<ul style="list-style-type: none"> • Soft Landing program en overige acquisitieactiviteiten: drie acquisities/ ontwikkelingen van concepten in de regio
Arbeidsmarkt	(Zij-)instroom Behoud Duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en mobiliteit		<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda Leisure: opstellen en daarna uitvoer ervan (meetbare doelstellingen volgen)
	Onderwijsaanbod afstemmen op vraag van bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> • Leisure LAB: opening loket voor bemiddeling voor opdrachten voor studenten, beantwoording vragen van MKB-bedrijven • Leisure Academy Brabant (LAB): bijdrage van LAB aan 5 evenementen HoL en 5 onderwijsinstellingen geactiveerd in LAB 	
	Terugdringen jeugdwerkloosheid	<ul style="list-style-type: none"> • Leisure Talentendag: organisatie twee maal per jaar 	<ul style="list-style-type: none"> • 'Tussenstation Leisure': verkennen opzet samen met bedrijfsleven, UWV en 'Werk Hart', doel 50 leerwerkplaatsen
	Internationalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Expat Center Holland South: actief inzetten als belangrijke onderdeel in het Soft Landing Program • Internationaal Uitwisselingsprogramma: NHTV – Rosen College Florida 	
Vergroening economie	Duurzame energie		<ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming sportcomplexen in de regio: initiëren en faciliteren vanuit MOED, te beginnen met klankborddag tijdens de European Social Innovation Week, in samenwerking met Gilze en Rijen en Goirle
Financiering	Bedrijfsfinanciering		<ul style="list-style-type: none"> • Leisure Innovatie Fonds: fondsmanagement belegd bij Midpoint Brabant, ongeveer 1 miljoen investeringsgeld beschikbaar en tenminste 1 businesscase gefinancierd • Leisure Investerings Fonds: start in 2016 met financiering uitbreiding verblijf Efteling, Beekse Bergen, Pukkemuk
	Projectfinanciering		
Innovatie (proeftuinen)		<ul style="list-style-type: none"> • Business development van nieuwe en innovatieve leisure concepten: zowel permanent als pop-up 	<ul style="list-style-type: none"> • Pop up kartbaan • Virtual Reality: ontwikkeling nieuwe content
Communicatie		<ul style="list-style-type: none"> • Business to business: benadering suppliers (toeleveranciers) en operators (voorzieningen) en verbinden aan network HoL 	<ul style="list-style-type: none"> • Business to consumer: actieve bijdrage aan realiseren regio-arrangementen, al dan niet via een regiopas, aan te bieden via Visit Brabant/ Streekweb

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant - ZORG

Programmaonderdelen		Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Clustervorming	Netwerk	<ul style="list-style-type: none"> • Communities of practice (=groep mensen met gedeeld belang/ambitie die van elkaar leren door regelmatige interactie): <ul style="list-style-type: none"> > voorzetten 20 bestaande communities > uitkomsten communities regio-breed vertalen > tenminste vijf innovaties realiseren die implementatie-klaar (of vermarktbaar) zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Communities of practice: <ul style="list-style-type: none"> > tenminste tien nieuwe opstarten > aanhaking bij beleid en activiteiten van deelnemende partners
	Fysiek		
Acquisitie			
Arbeidsmarkt	(Zij-)instroom Behoud Duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda Zorg: 300 mensen naar ander werk begeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Assessment Center: te ontwikkelen voorziening (opzetten met Transvorm) • Systeem voor up-to-date analyse van (schommelingen) in de zorg-arbeidsmarkt: te ontwikkelen instrument
	Onderwijsaanbod afstemmen op vraag van bedrijfsleven	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg Academie Midden-Brabant: Zorgnetwerk Midden-Brabant, ROC Tilburg, Fontys en Avans actualiseren opleidingen naar de marktvraag en organiseren om- en bijscholing 	
	Terugdringen jeugdwerkloosheid		<ul style="list-style-type: none"> • Instroom jongeren naar zorgopleidingen: reguleren
	Internationalisering		
Vergroening economie	Duurzame energie		<ul style="list-style-type: none"> • Green deal zorgsector: via MOED mogelijkheden onderzoeken om tot een green deal te komen die tot doel heeft 20-30% energie te besparen
Financiering	Bedrijfsfinanciering		<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor Huis van de Financiering: in samenwerking tussen programmamanager en Huis van de Financiering wijzen we het MKB op de mogelijkheid om van deze dienst gebruik te maken
	Projectfinanciering		<ul style="list-style-type: none"> • Businesscases als spin-off van de proeftuinprojecten: financieringsadvies i.r.t. de investeringen die er voor de langere termijn nodig zijn
Innovatie (proeftuinen)		<ul style="list-style-type: none"> • Proeftuin dementie: uitbouwen naar 30 communities of practice • Persoonlijk Gezondheidsdossier: 1e pilot klaar in 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • Neurodomein (o.a. hersenletsel): thema verder operationaliseren naar proeftuinproject • Zelfmanagement (e-health): thema verder operationaliseren naar proeftuinproject
Communicatie		<ul style="list-style-type: none"> • (Wetenschappelijk) verkregen kennis in de proeftuinprojecten: vastleggen, verspreiden en meer aandacht voor genereren 	

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant - **ARBEIDSMARKT**

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten
Logistiek	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Logistiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Logistiek
Smart Industry	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Smart Industry 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Smart Industry
Leisure	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Leisure 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Leisure
Zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Zorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Zorg
Participatiewet	<ul style="list-style-type: none"> • Instroom arbeidsgehandicapten bevorderen: o.a. door Ondernemersakkoord te benutten en werkgeversdienstverlening te verbeteren(zorgen dat ontwikkelde faciliteiten benut worden) • Quotumregeling: voorkomen 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaal Werkbedrijf: strategisch adviseren bij opzet Regionaal Werkbedrijf door overheid en bedrijfsleven • Ondernemersakkoord: activiteiten koppelen aan sectorale programma's (en bijbehorende structuur) Midpoint Brabant

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 Midpoint Brabant – VERGROENING ECONOMIE (Energie)

Programmaonderdelen	Reguliere opgaven	(Nieuwe) projecten	
Klimaatneutraliteit	Bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> • MKB bedrijven: In samenwerking met 'Energieke Regio' en o.a. gemeente Gilze en Rijen, MKB-aanpak starten met people, planet, profit als uitgangspunt en zodoende energietransitie bewerkstelligen bij 50MKB bedrijven in Midden-Brabant 	
	Bedrijventerreinen	<ul style="list-style-type: none"> • MKB project Brabantse Energie: invulling concept duurzame bedrijventerreinen (gebruik restwarmte, opwekken zonne-energie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijventerreinen aanpak: SDE gemeente Tilburg, Waalwijk, Dongen en Goirle, in totaal 58.570 zonnepanelen, resulterend in een besparing van 2.771 huishoudensequivalenten
	Maatschappelijk vastgoed	<ul style="list-style-type: none"> • Zonnepanelen basisscholen: 10.355 m2 zonnepanelen worden door Kieszon vanaf 2016 in werking gesteld, hetgeen resulteert in een besparing van 380 huishoudensequivalenten 	
	Woningvoorraad		<ul style="list-style-type: none"> • Green deal 0 op de meter: (volledig beschreven in uitvoeringsprogramma Leefomgeving & Milieu), aandeel MOED hierin: zorgdragen voor het opleiden van energieadviseurs die ingezet worden bij adviseren over 0 op de meter woningen in heel Midden-Brabant, kijken naar alternatieve financieringsmogelijkheden voor het waarmaken van 0 op de meter
	Energie coöperaties/ burgerinitiatieven	<ul style="list-style-type: none"> • Windpark Spinder: uitvoering green deal, coördinatie door MOED namens 10 Midden-Brabantse coöperaties, levert een jaar versnelling op in aanleg park dat een besparing van 9.000 huishoudens equivalenten moet opleveren 	
Duurzame energieopwekking en toepassing in de sector-programma's van Midpoint Brabant	Logistiek	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Logistiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Logistiek
	Smart Industry	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Smart Industry 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Smart Industry
	Leisure	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Leisure 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Leisure
	Zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Zorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie sectorprogramma Zorg
Kennisdeling	Via communities	<ul style="list-style-type: none"> • Communitybuilding Green Deals: In samenwerking met programmamanagement social innovation, organisatie van de totstandkoming van communities rondom afgesloten Green Deals, via ontmoetingen en bijeenkomsten 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale denktank verduurzaming Vossenbergh, de Wildert, De Spinder: aanjagen kennisdeling over windenergie, restwarmte-uitwisseling, biomassa en energiemanagement, mogelijke symbiose tussen de drie terreinen onderzoeken
	Via leerwerkplekken	<ul style="list-style-type: none"> • Follow up pilot Energiearchitecten: uitbreiding van het aantal energieadviseurs, integratie traject in regulier onderwijs (3 MBO instellingen en 1 HBO instelling nemen het concept over) 	
	Via advisering		<ul style="list-style-type: none"> • Financiering van zonnepanelen op huurwoningen: haalbaarheidsstudie in samenwerking met drie woningbouwcoöperaties en de gemeente Tilburg • GÓED: implementatie MOED-concept in overige Brabantse regio's i.r.t. Brabants Energie-akkoord
Communicatie			<ul style="list-style-type: none"> • Campagne 'Duurzaammoed': website, blog, filmpjes succesverhalen, organisatie evenementen (gemiddeld 3 per jaar) • MOED klankborddag: elk jaar een keer, in 2016 over sportcomplexen

Social Innovation

Voor alle drie de besproken kapitalen (Mens & samenleving, Leefomgeving & Milieu, Economie) geldt dat we de groei ervan willen versnellen en vergoten door op een innovatieve manier samen te werken. Deze manier van werken wordt bevorderd met het Social Innovation programma.

De doelstelling uit de SMA luidt als volgt:

“Om in de netwerkeconomie en maatschappij onze ambities te realiseren om economie, mens & samenleving en leefomgeving & milieu in samenhang met elkaar te versterken werken bedrijven, overheden, kennisinstellingen, burgers en maatschappelijke partners samen. Ze vertalen de complexe opgaven en innovatieve ideeën naar concrete projecten en businessmodellen. Ze kijken daarbij verder dan de eigen belangen en eigen expertise. Door samenwerking ontstaat meetbare economische en maatschappelijke meerwaarde. Sneller en meer dan dat dit in andere regio's het geval is. De methode is binnen de regio bekend, geaccepteerd en toegepast als effectieve motor achter economische en maatschappelijke groei. In verbinding met andere regio's positioneert het de regio op een hoger schaalniveau.”

Om dit te bereiken zetten we in op een viertal programmaonderdelen:

1. Actieve programmering
2. Versterking ecosysteem
3. Proeftuinen
4. Resultaat en bewijs

Met actieve programmering werken we aan bekendheid met en van het principe Social Innovation. We proberen het social innovation gehalte' van de programma's bij de samenwerkende gemeenten en bij Midpoint Brabant te vergroten.

Het verder versterken en uitbreiden van het systeem van netwerksamenwerking (het social innovation ecosysteem) krijgt via diverse activiteiten vorm op drie niveaus: binnen de regio, tussen de regio's en internationaal. We bevorderen steeds de samenwerking tussen overheid, onderwijs, ondernemers en maatschappij.

(Innovatieve) projecten krijgen in onze regio bij uitstek vorm in een proeftuin-setting. Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van proeftuinprojecten is kennis over het management ervan. Vanuit het social innovation programma wordt het management van proeftuinen bevorderd.

Social Innovation moet, ten slotte, aantoonbaar het succesrecept zijn waarmee de regio zich onderscheidt. De regio deelt dat recept door het te analyseren en het verhaal actief, concreet en beeldend te vertellen. Daardoor is social innovation binnen de regio geen abstract thema meer. Buiten de regio spelen we een leidende rol in het (Europese) debat over Social Innovation.

Uitvoeringsprogramma 2016-2017 – SOCIAL INNOVATION

Programmaonderdelen		Bestaande projecten	Nieuwe projecten
Actieve programmering	Via Powered by Social Innovation	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitybuilding: organisatie Masterclass Transformation Design • Inspiratie en kennisdeling: organisatie 'Inspiration for Innovation programma' (iedere derde donderdag van de maand een inspirerende bijeenkomst met een innovator), organisatie social innovation excursies (tour, safari, colleges) 	<ul style="list-style-type: none"> • Community Building: ondersteuning succesvolle uitrol Green Deals door bevordering ontstaan community • Bewustwordingsprogramma: uitrol social enterprise programma in de regio met Social Enterprise.nl • Dienstenprogramma: ondersteuning proeftuinprojecten in de regio met: communicatie, het hosten van een werkplek bij MCSI, keuzes maken voor geschikte werkvormen en bijbehorende partners, het faciliteren van de 'learning community' (conclusies trekken en verder brengen), borging van de geleerde lessen, het zoeken naar nieuwe businessmodellen en het genereren van funding (al dan niet via externe middelen), het pitchen van ideeën en het bouwen van netwerken
	Binnen Midpoint Brabant		<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie/capacity building: binnen Midpoint Brabant-organisatie, via kennissessies en programmamanagersoverleggen
	Binnen het Huis voor Ondernemerschap en Innovatie		<ul style="list-style-type: none"> • Inhoudelijke programmering: MCSI verzorgt de inhoudelijke programmering in het Huis
Versterking ecosysteem	Binnen de regio - netwerk		<ul style="list-style-type: none"> • Social Innovation Investeringsfonds: onderzoek nut en noodzaak • 'Alliantie van Brabant' 2.0: als uitvloeisel van de SMA een 2.0 versie van de 'Alliantie van Brabant' opstellen die georiënteerd is op de Europese 'Challenges for the future' en waarmee partijen geëngageerd worden actief aan de realisatie van de gezamenlijke doelen bij te dragen
	Binnen de regio - fysiek	<ul style="list-style-type: none"> • Midpoint Center for Social Innovation (MCSI): vestigt zich fysiek in het Huis voor Ondernemerschap en Innovatie en wordt versterkt door werving van nieuwe leden en projecten (naar break-even exploitatie) 	
	Interregionaal	<ul style="list-style-type: none"> • Brainport Network: (bestuurlijke) participatie, resulterend in programma op gebied van EU, kapitaal en arbeidsmarkt • Delta Region: (bestuurlijke) participatie resulterend in programma op gebied van logistiek en smart industry 	
	Internationaal	<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk Cities of Social Innovation: volwaardig partnerschap in dit netwerk • European School of Social Innovation: lidmaatschap 	<ul style="list-style-type: none"> • Social Innovation in Smart Cities: Interreg Europe aanvraag indienen • Young Innovators: Horizon 2020 aanvraag indienen • Initial Training Networks: Horizon 2020 aanvraag indienen voor opleiding PHD-ers en Project Enablers • Lobby: optimaliseren
Ondersteuning bij het management van Proeftuinen	Logistiek		<ul style="list-style-type: none"> • Serious Logistics Gaming • New Ways
	Smart Industry		<ul style="list-style-type: none"> • Campione • Proeftuin simulatietechniek (Sim Synergy)
	Leisure	<ul style="list-style-type: none"> • Business development van nieuwe en innovatieve leisure concepten, zowel permanent als pop-up 	<ul style="list-style-type: none"> • Pop up kartbaan • Ontwikkeling nieuwe Virtual Reality content
	Zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Proeftuin dementie • Persoonlijk Gezondheidsdossier 	<ul style="list-style-type: none"> • Te ontwikkelen proeftuin Neurodomein • Te ontwikkelen proeftuin Zelfmanagement
	Arbeidersmarkt		<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwerkloosheidsvrije zone
	Vergroening economie (energie)	<ul style="list-style-type: none"> • Nul op de Meter 	
Resultaat en bewijs		<ul style="list-style-type: none"> • Campagne: 'Powered by Social Innovation' • European Social Innovation Week: centrale coördinatie en organisatie ESIW 2016 en 2017 • Social Innovation Award: organisatie uitreiking SI Award en uitbreiding SI Award Academy (gemeenschap van oud-winnaars) • Social Innovation Tour: in coproductie met Regio HvB organiseren van tour voor bestuurders langs praktijkvoorbeelden • Collegetour: organisatie kennissessies bij Tilburg University voor raadsleden en ambtenaren, m.b.t. verschillende si-thema's • Social Innovation Safari: organiseren van excursie voor triple-helix partners naar praktijkvoorbeelden (in andere regio's) 	<ul style="list-style-type: none"> • Storytelling: methode ontwikkelen voor andere manier van verantwoorden; een systematiek voor programmamanagers en professionals die vanuit diverse organisaties werken in netwerkverband